

РЕШЕНИЕ

№ 844

гр. София, 12.02.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в публично заседание на 11.02.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Милена Чунчева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **9007** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), във вр. с чл. 203 и сл. от АПК. Образувано е по искова молба, подадена от Х. Т. И. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Ищецът твърди, че по време на изтърпяване на наложено му наказание в Затвора С. е бил поставен в санитарно-битови условия, които далеч надхвърляли разумните неудобства. Липсвало достатъчно храна – предоставяната не отговаряла на изискванията за задоволяване на нормални физиологични нужди. Липсвало достатъчно месо, млечни продукти, пресни зеленчуци, риба. Калкулациите на порцията не съответстват на реално предоставяната храна. Същевременно, цените на продаваните в затворническата лавка стоки, са над пазарните. На следващо място, твърди, че в затвора е липсвало достатъчно отопление, осветление и проветряване. Килиите са мокри, студени и влажни при дъжд и сняг през есента, зимата и ранната пролет. През топлите месеци – няма проветряване, което води до поява на плесени и свързани с това болести. Твърди също така, че килиите са пълни с паразити – хлебарки, бълхи, дървеници; понякога се появяват пълхове. Не се предоставя бельо, а се налага да си го купуват. На следващо място, твърди, че не се предоставя медицинско обслужване. Опитите да получи стоматологично лечение са безрезултатни. Забавянето в диагностициране на заболяването и адекватното му лечение е довело до късното откриване на туберкулозата и инвалидизиране с 80 %. В болницата на затвора не е бил лекуван с венозни антибиотици и други вливания. Не е

имало лечение на заболяването му хепатит С. Същевременно, е имало дървеници и не е могъл да спи от непрекъснатите им ухапвания. Болницата не разполагала и с необходимата алармена система при спешни случаи.

Ето защо претендира обезщетения за неимуществени вреди както следва:

1. Поради липса на достатъчно храна- 4000 лева;
2. Поради липса на адекватно отопление и проветряване- 6000 лева;
3. Поради унижителни и нечовешки санитарно-битови условия- 6000 лева;
4. Поради липса на стоматологично медицинско обслужване- 8000 лева;
5. От липса на лечение на тежки заболявания /хепатит С и В/-200 000 лв.;
6. Поради липса на своевременно и адекватно лечение на тежко заболяване /туберкулоза/ - 400 000 лв.
7. Поради липса на своевременно и адекватно лечение на тежко заболяване - 20 000 лв. , включващи телесни и емоционални вреди и страдания от посоченото заболяване- абсцедираща пневмония.

Периодът, за който се претендират вреди, е уточнен с молба от 31.7.2019 г. – твърди се, че затворническите власти са бездействали, считано от 15.2.2017 г., приблизително 2 г. и 6 м.

Ответникът Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ оспорва исквете. Твърди, че вредите не са вследствие от осъществявана негова дейност. Ищецът не е посочил какви конкретни действия и бездействия е извършил ответникът. Изложените от ищеца страдания са субективно негово усещане и са неизбежна последица от пребиваването му в затвора. Медицинската дейност по лечение в затвора не е административна дейност. По отношение на хигиената в спалните помещения твърди, че се осъществява ежемесечна дезинфекция и дератизация. Всеки месец на лишените от свобода се дават препарати за дезинфекция, както и им се разрешава да внасят такива. Ежедневното поддържане на помещенията е задължение на лишените от свобода. Описаните от ищеца страдания са неизбежни последствия от изтърпяване на наказанието.

Представителят на СГП счита, че искът е неоснователен и недоказан.

След като прецени твърденията на страните и събраните по делото доказателства, намира следното:

Спазването на изискванията, при които следва да бъде изпълнявано наказанието лишаване от свобода се осъществява чрез издаваните актове и осъществяваните действия и/или бездействия от органите по ЗИНЗС. Съгласно чл. 204, ал. 4 от АПК незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за присъждане на обезщетението.

В нормата на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС е предвидено, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. В чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС е предвидено, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. В ал. 2 на чл. 3 е дадено примерно, но не и изчерпателно изброяване кога следва да се приеме, че е налице нарушение на ал. 1 - поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на

помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. За да бъде ангажирана имуществената отговорност на държавата по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да е налице твърдение за допуснати от затворническата администрация нарушения от категорията на описаните такива в чл. 3, ал. 2, като затворническата администрация следва да предостави доказателства за наведените в исковата молба факти. Едва ако не представи, следва да се приеме, че са доказани твърденията на ищеца /чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС/. Следователно, тежестта на доказване на фактите, на които се основава искът, е за ответника.

Ищецът е започнал да изтърпява наложено му наказание „лишаване от свобода“, считано от 15.2.2017 г. С постановление от 31.7.2017 г. на СГП е прекъснато изпълнението на наказанието за срок от 60 дни с цел лечение. С постановление от 21.9.2017 г., с оглед продължаване на лечението, отново е прекъснато изпълнението на наказанието, за срок от 4 м., считано от 1.10.2017 г. С постановление от 5.9.2018 г. е прекъснато изпълнението на наказанието за срок три месеца, с цел лечение на установените му заболявания – туберкулоза, констатирани са и хепатит В и С, както и наркозависимост.

На 10.9.2018 г. е приет за лечение в СБАЛПФЗ-С., а видно от издадената от това лечебно заведение епикриза, е изписан на 17.9.2018 г. Посочено е, че пациентът е имунокомпроментиран; постъпил е с изразен интоксикационен синдром, фебрилитет; третиран е амбулаторно без ефект. Проведено е комплексно лечение.

1. По първия от предявените икове – за причиняване на вреди от липса на достатъчно храна. Дневният порцион е утвърден от главния готвач, видно от справката, изготвена от него, на л. 52. Изготвя се рецептурник, както и седмично меню. Ежедневно се готви основното ядене по меню и диети, изготвени от СБАЛЛС. К. състав на храната е минимум 2622 калории. Контрол върху храната се осъществява ежедневно, както и веднъж седмично от НС „ФЛРК“. Не се допуска замяна на полагащите се продукти като цяло. Приложена е таблица /л.181/ за състава на дневната дажба и полагаемите се хранителни продукти на един лишен от свобода, включваща 27 бр. хранителни продукти с обща калорийна стойност 2622 калории.

Видно от показанията на св. И. Н. С. – лежал в една килия с ищеца 4-5 м., на затворниците се дава храна три пъти дневно – закуска, обед и вечеря. Твърди, че храната е лоша. За закуска – макарони, за обяд – зелен боб, ориз, леща; в сряда – пилешко месо, а в неделя – за вечеря – кренвирш. За вечеря – грах или паприкаш. По половин хляб на 24 часа. Имат възможност да си пазаруват от лавката, но цените там са завишени.

Съдът, като взе предвид така установеното, намира този иск за неоснователен. Видно от установеното по-горе, на затворниците се дава редовно храна – сутрин, обед и вечер. Нейният състав и калорийност подлежи на ежедневна и ежеседмична проверка. Не следва да се ценят показанията на свидетеля С., в частта, в която сочи, че храната е лоша, доколкото дава негова субективна преценка. Видно от установеното, тя е в достатъчно количество и качество, за да задоволи калорийните потребности на възрастен мъж, който не осъществява физическа активност. Твърденията за недостатъчно месо, мляко, са субективни и необходимостта от редовната и ежедневната им употреба е спорна. Същевременно, не се установява като количество, предоставяната храната да се разминава от това, което е утвърдено като порцион. Не се установява нечовешко и унижително отношение при осъществяване храненето на

затворниците. Ето защо искът е неоснователен.

2. По втория иск – за обезщетение за вреди поради липса на достатъчно отопление. Установява се, че за отопление се ползва централен Т. - Затворът С. е свързан с централно отопление, като ответникът е представил доказателства, че във всяка килия има по един радиатор с по 10 глидера, а в по-студените месеци се предоставя вентилаторна печка; електроснабдяването не е било прекъсвано. Видно от заповед от 28.11.2018 г. е забранено да се допускат отоплителни уреди тип „вентилаторна печка“. Независимо от това, с резолюция от 12.12.2018 г. върху молба на ищеца от същата дата му е разрешено допълнителен отоплителен уред.

В показанията на св. С. се твърди, че зимата не се пуска парното и че не се усеща. За отопление ползват саморъчно направени уреди, което се прави без разрешение.

Предвид установеното по делото съдът намира, че и този иск е неоснователен. Установява се, че ищецът е постъпил на 17.2.2017 г. Считано от този период не се установява /от свидетелските показания напр., а свидетелят твърди, че са били заедно с ищеца в килия не за целия период, а за около 4-5 м., „миналата година“, без да помни датата/ дали е налице разминаване между установеното за наличието на централно топлоснабдяване и твърдяното действително положение. Същевременно, през по-голяма част от зимата на 2017-2018 г., както и през лятото на 2017 г. изтърпяването на наказанието на ищеца е било прекъсвано. На следващо място, през следващата зима, на 12.12.2018 г., при поискване, на ищеца е било разрешено ползване на допълнителен отоплителен уред. Следва да се посочи, че от доказателствата се установява също така, че е правен ремонт на покрива и външните стени на килията, като е положена топлоизолация. Посочената топлоизолация изолира както от студа, така и при горещите дни. С оглед на изложеното и при съвкупната преценка на събраните доказателства съдът намира, че не може да се направи извод за наличие на жестоко, нечовешко или унижително отношение спрямо ищеца, по време на изтърпяване на наказанието.

3. По третия иск – поради недостатъчно добри санитарно-битови условия.

Видно от справка /л.47/, изготвена от началника на Затвора [населено място] се установява, че от 2.3.2017 г., ищецът е бил настанен в спално помещение № 9 с площ от 13,68 кв.м. + 2,1 кв.м. мокро помещение оборудвано с мивка, душ, тоалетна и постоянно течаща топла и студена вода. Мокрото помещение е обособено посредством стени с височина 1,67 м., като те не достигат до тавана. На територията на групата е изградена и обща баня с тоалетни към нея, 3бр. клетки с 3 бр.душа, основно ремонтирани в края на 2016 г. Банята може безпрепятствено да се ползва през деня.

Видно от справка за извършени ремонтни работи, през 2017 г. е извършен основен ремонт на спални помещения на 11,8, 7 и 6 група – изкърпване, шпакловане ,боядисване, освежаване на спалните помещения и подмяна на подови настилки Извършен е основен ремонт на санитарните възли /баня и тоалетна/. Ищецът е бил настанен в 7 група, помещение № 9.

Стените на спалното помещение са с фина гипсова шпакловка и боядисани с латексова боя. Външната стена и таванът на помещението са изградени с гипс картон, изолация от каменна и стъклена вата и боядисани с латекс.

Спалното помещение разполага с 1 прозорец с отваряемачаст с 67 см. височина и 78 см. широчина – обща площ от 0,52 кв.м. Освен това, е изграден и вентилационен отвор с размери 17/38 см. Групата се намира на последния етаж.

По време на пребиваването му там са били настанени четири затворника, а през 2017 г. броят е вариал от 4 до 5.

Графикът за престой на открито се спазва ежадневно – от 13.00 до 14.30 ч. По препоръка на директора на МЦ към затвора ищецът е имал престой на открито и от 7.30 ч. до 8.10 ч.

Хигиенизирането на спалните помещения е задължение на затворниците, по график.

На всеки лишен от свобода се полагат 1 бр. дюшек и 1 бр. възглавница. Дава се възможност за дезинфекция и изпаряване на дрехите и спалното бельо.

Осигурява се достъп до пералнята, по график. Всеки месец се раздават сапуни, веро, прах, обезмаслител за лична хигиена. Затворниците имат възможност да си купуват допълнително нови такива.

Установява се също така, че ответникът е сключил договори за дератизация, дезинсекция и дезинфекция /ДДД/, каквито се извършват всеки втори месец, между 20-то и 30-то число, вкл. и в периода, в който ищецът е пребивавал в затвора; освен редовните ДДД, са се извършили и още четири извънредни. Представени са протоколи за извършване на такива услуги.

В показанията на св. С. се сочи, че в килията има прозорец, но няма пряка слънчева светлина. Той има едра решетка, а след нея – ситна и два гравирани прозореца, които като се затворят, през тях нищо не се е виждало. В стаята е имало 5 легла. Помещението е последно и до банята, поради това има много мухъл. Твърди, че са се оплаквали постоянно. Имало много паразити в килиите и дори плъх. Ищецът най-много се тормозил от хапането на дървеници. Твърди, че са търсили медицинска помощ за тези оплаквания.

Според съдебната практика на ВАС (решение № 10166/11.07.2012 г. на ВАС по адм. д. № 15508/2011 г., решение № 6667/15.05.2013 г. на ВАС по адм. д. № 13664/2012 г. и др.) липсата на достатъчно жилищна площ, постоянен достъп до санитарен възел, достатъчен приток на слънчева светлина и възможност за проветряване в местата за лишаване от свобода е отклонение от подходящата жизнена среда за осъденото лице.

И в ЗИНЗС, и ППЗИНЗС са въведени изисквания спрямо битовите условия в местата за лишаване от свобода. Съгласно чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС, минималната жилищна площ за един лишен от свобода не може да бъде по-малка от 4 кв.м. (макар това изискване да влиза в сила от 07.02.2017 г.). Съгласно чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС, на лишените от свобода се осигурява постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода. В заведенията от закрит тип ползването на санитарен възел и течаща вода се осъществява в спалните помещения. Според чл. 20, ал. 2 от ППЗИНЗС, в спалните помещения се осигурява пряк достъп на дневна светлина и възможност за естествено проветряване.

Съдът, като взе предвид установеното по делото и описано по-горе, счита, че не се установява нарушение на ЗИНЗС и ППЗИНЗС при настаняване на ищеца в затвора; не се установява жестоко, нечовешко или унижително отношение. Установи се, че през по-голяма част от периода в килията са били 4 човека /т.е. имали са полагаемите 4 кв.м./, само през 2017 г. е имало и пети човек, но следва да се има предвид, че през 2017 г. изтърпяването на наказанието на ищеца на два пъти е било прекъсвано, за 2 и 4 м., общо – 6м.; бил е и хоспитализиран. Килията, където е бил настанен, е била основно ремонтирана, изолирана; имало е постоянен достъп до течаща вода, вкл. и топла, както и до санитарен възел. Прозорецът в стаята с размерите, посочени от двете страни, осигурява достатъчно светлина. Не са регистрирани оплаквания на

затворниците от липсата на такава, вкл. и за необходимост зимните месеци от пряка светлина. Прозорецът е отварям и дава възможност за проветряване.

Предприети са необходимите мерки и е дадена възможност, при необходимост, за дезинфекция на спалното помещение. Следва да се има предвид и това, че задължение за поддържане хигиената в него е именно на затворниците. От друга страна, видно от медицинската документация на ищеца, в нея не са регистрирани оплаквания или необходимост от лечение на проблеми, свързани с наличието на дървеници, хлебарки или плъхове.

4. По четвъртия иск – за вреди от липса на стоматологично медицинско обслужване-8000 лева. Видно от уведомление от д-р К. /л. 191/, за периода от 1.1.2016 г. до 13.5.2019 г., името на ищеца не фигурира в амбулаторните журналы в стоматологичния кабинет към МЦ при затвора С.. Ето защо и този иск следва да се отхвърли като неоснователен.

5. По петия иск – за вреди от липса на лечение на тежки заболявания-200 000 лв., включващи телесни и емоционални вреди;

Видно от медицинско свидетелство от 15.2.2017 г. /датата на постъпване в затвора/, ищецът е бил диагностициран с хепатит С, наркомания хероинов тип, назначено е метадоново лечение.

Видно от извлечение от книга, водена от Затвора С., на ищеца са били предоставяни лекарства, които той лично се е подписал, че е получавал. На отделните страници са посочени различни дати от 2018 г.

Представен е здравния картон на ищеца, от който се установява, че през 2018 г. на ищеца редовно са били правени изследвания – на хрчка, кръвна картина.

От епикриза на л. 208 се установява, че ищецът е постъпил на 28.3.2019г. за диагностика и лечение на хронични чернодробни заболявания.Изписан е на 1.4.2019 г.

Предвид събраните доказателства съдът намира, че и този иск е неоснователен. По делото не само не се установява липса на своевременно и адекватно лечение, а наличие на такова. В затвора редовно е предоставяна възможност за извършване на прегледи и изследвания на ищеца; при необходимост – освен амбулаторно, е назначавано и болнично лечение. Същевременно, не се установява каква точно е била необходимостта от лечението на стари, вече прекарани заболявания от хепатит; за хероиновата зависимост е назначена метадонова терапия.

6. По иска за обезщетение за вреди от липса на своевременно и адекватно лечение на тежко заболяване /туберкулоза/ - 400 000 лв.

Видно от разпореждане № [ЕГН]/25.10.2017 г., на ищеца е била отпусната социална пенсия за инвалидност. От експертно решение № 1210/15.9.2017 г. се установява, че е призната 80 % трайно намалена работоспособност с диагноза туберкулоза на дихателните органи. Дата на инвалидизация – 2.8.2017 г.

От епикриза на л. 18 се установява, че освен туберкулоза, ищецът има наркотична зависимост от хероин и е на терапия с метадон; има хепатит С; вторична анемия. Лечението на туберкулоза е започнало от 21.6.2017 г.; в затвора е лекуван за анемия.

Предвид така установеното съдът намира, че може да се направи извод за твърдяната липса на адекватно лечение. Установява се, че в затвора ищецът е бил диагностициран и лекуван за анемия, а лечението на туберкулоза е започнало на 21.6.2017 г. Не се установява /като доказателствената тежест е за ответника/ кога са започнали оплакванията на ищеца, колко време е продължило лечението с грешната диагноза.

Същевременно обаче съдът намира, че не се установява наличието на причинна

връзка – ако заболяването туберкулоза би било открито по-рано и ако диагнозата не би била сгрешена, това би ли довело до по-малко болки и страдания за ищеца. Следва да се има предвид, че туберкулозата е хронично заболяване, изключително трудно лечимо– това се потвърждава от последвалите хоспитализации на ищеца. Следва да се има предвид и това, че той е диагностициран като „имунокомпроментиран“ –предвид минали заболявания и хероиновата си зависимост е по-лесно податлив на заболявания, вкл. и на дихателните органи. Следва да се има предвид и че е предприето своевременно лечение на ищеца. Това, че не е било поставена вярната диагноза не се установява, че е поради причина, дължаща се именно на ответника – той да е създал пречки или да не е осигурил необходимите условия за провеждане на адекватно лечение на ищеца. Ето защо съдът намира, че и този иск е неоснователен.

7. По иска за липса на своевременно и адекватно лечение на тежко заболяване- абсцедираща пневмония - 20 000 лв., включващи телесни и емоционални вреди и страдания от посоченото заболяване. По делото не се установява поставянето на такава диагноза и съответно – лечението от такава болест. Ето защо този иск е неоснователен.

Въз основа на тези мотиви **АССГ, 64 състав,**

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковете на Х. Т. И., ЕГН [ЕГН] срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” [населено място] за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, за период, от 2 г. и 6 м., считано от 15.2.2017 г., през който е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“, както следва:

1. 4000 лева поради липса на достатъчно храна-;
2. 6000 лева поради липса на адекватно отопление и проветряване;
3. 6000 лева поради унижителни и нечовешки санитарно- битови условия;
4. 8000 лева поради липса на стоматологично медицинско обслужване;
5. 200 000 лв. от липса на лечение на тежки заболявания /хепатит С и В/;
6. 400 000 лв. от липса на своевременно и адекватно лечение на туберкулоза;
7. 20 000 от липса на своевременно и адекватно лечение на абсцедираща пневмония.

Решението подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховен административен съд.

съдия: